

Demokratia ja järjestöjen toimintaedellytykset

Keskustelua demokratiaohjelman ja
kansalaisjärjestöstrategian toteuttamisesta

Demokratiaohjelma

Kansallinen ohjelma demokratian ja
osallistumisen edistämiseksi

Demokratiaohjelma

- Perustuu pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjauksiin
- **Erityisenä tavoitteena on äänestysaktiivisuuden edistäminen sekä lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen.**
- Lisäksi ohjelmalla on tarkoitus
 - kehittää **demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen** hyviä käytäntöjä;
 - vahvistaa hyvän **keskustelun ja mielipiteen vaihtamisen kulttuuria** yhteiskunnassa jo lapsesta lähtien perustuslaillinen sanan- ja mielipiteenvapaus turvaten;
 - **edistää nuorten osallisuutta ja alueellista yhdenvertaisuutta** muun muassa vahvistamalla nuorisovaltuustojen asemaa kunnissa ja hyvinvointialueilla
 - paikalliseen kansanvaltaan turvautuen hallitus vauhdittaa hallittua kehitystä kohti **luovempaa ja dynaamisempaa paikallishallintoa** ja varmistaa **lähidemokratian toteutumisen.**

Tilannekuva: Suomalaisen demokratian haasteita

Suomi pärjää hyvin kansainvälisissä demokratiavertailuissa, mutta suomalaisen demokratian haasteita ovat mm.

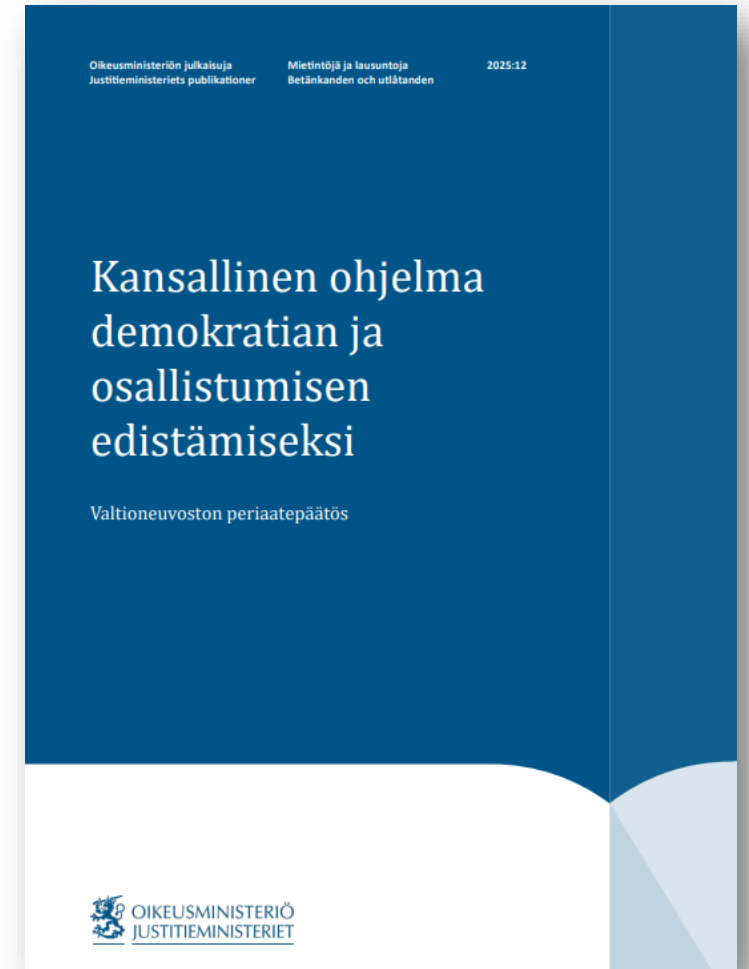
- osallistumisen eriarvoistuminen ja kasautuminen
- äänestysaktiivisuuden eriytyminen esimerkiksi sosioekonomisen aseman, kielen ja sukupuolen mukaan
- eri väestöryhmien välisten erojen kasvaminen koetussa luottamuksessa
- kyberuhkien, disinformaation ja informaatiovaikuttamisen riskin kasvaminen
- poliittisen vastakkainasettelun vahvistuminen ja keskustelukulttuurin kärjistyminen
- virkamiehiin, päättäjiin, toimittajiin, tutkijoihin ja kansalaisyhteiskunnan toimijoihin kohdistuvan järjestelmällisen häirinnän lisääntyminen
- kansalaisyhteiskunnan taloudellisten toimintamahdollisuuksien heikkeneminen
- koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen eriytyminen

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166265>

Valtioneuvoston periaatepätös demokratiaohjelmasta 20.3.2025

- 15 tavoitelinjausta ja keskeisiä toimenpiteitä demokratian ja osallistumisen edistämiseksi 2025–2027
- Saatavilla valtioneuvoston julkaisuarkistosta suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi:
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166196>

Seitsemän teemaa

1. Edistämme äänestysaktiivisuutta
2. Vahvistamme lasten ja nuorten osallisuutta
3. Kehitämme demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen hyviä käytäntöjä
4. Vahvistamme hyvän keskustelun ja mielipiteen vaihtamisen kulttuuria yhteiskunnassa
5. Kehitämme paikallishallintoa ja varmistamme lähidemokratian toteutumisen
6. Kehitämme kansallista demokratiapolitiikkaa
7. Edistämme demokratiaa Euroopan unionissa ja kansainvälisesti

15 tavoitelinjausta (1–7)

1. Etsimme keinoja lisätä erityisesti **nuorten äänestysaktiivisuutta** sekä tasoittaa väestöryhmien, sukupuolten ja alueiden välillä havaittuja eroja äänestysaktiivisuudessa ja pysäyttää eriytymiskehitys.

2. Lisäämme **lasten ja nuorten mahdollisuuksia saada tietoa** vapaiden vaalien merkityksestä ja harjoitella äänestämistä.

3. Vahvistamme kuntien ja hyvinvointialueiden **nuorisovaltuustojen asemaa sekä yhteistyötä ja vuorovaikutusta** muiden lapsia ja nuoria edustavien toimielinten, kuten oppilas- ja opiskelijakuntien, ja haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten parissa työskentelevien toimijoiden kanssa.

4. Vahvistamme **lapsi- ja nuoriystävällistä osallistumista ja kuulemista** heitä itseään koskevissa asioissa.

5. Vahvistamme **demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen jatkumoa eri kouluasteiden välillä** varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle ja vapaassa sivistystyössä elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti ja tiivistämme demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen **kansallisen tason yhteistyötä, koordinointia ja seurantaa** sekä yhteyksiä monilukutaitoon, ml. mediakasvatus. Keskeisiä toimenpiteitä ovat

6. Parannamme demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen **hyvien käytäntöjen sekä opetusmateriaalien ja -menetelmien laatua ja saatavuutta** kansallisesti.

7. Vahvistamme **siviilipalveluskoulutukseen, kotoutumiskoulutukseen, monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon sekä varusmiespalvelukseen** osallistuvien tietämystä ja osaamista demokratiasta.

15 tavoitelinjausta (8–15)

8. Parannamme **monikanavaisia osallistumisen, vaikuttamisen ja vuoropuhelun mahdollisuuksia** erilaisten alueiden ja eri väestöryhmien, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten sekä alkuperäiskansa saamelaisten erilaiset osallistumisen edellytykset huomioon ottaen.

9. Tuemme **puntaroivan demokratian** mallien kehittämistä ja dialogisten menetelmien käyttöönottoa päätöksentekoprosesseissa eri hallinnontasoilla.

10. Seuraamme ja edistämme asukkaiden, palvelunkäyttäjien ja kansalaisjärjestöjen **osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien** toteutumista hyvinvointialueilla ja kunnissa.

11. Tuemme **demokratian ja osallistumisen näkökulmaa** osana alue- ja paikallishallinnon johtamista ja päätöksentekoa.

12. Jatkamme **kansallisen demokratiapolitiikan johdonmukaista kehittämistä** perustuen demokratianäkemykseen, jossa perus- ja ihmisoikeudet, sananvapaus, oikeusvaltioperiaate, hyvä hallinto, kansalaisten osallistuminen ja autonominen kansalaisyhteiskunta sekä korruption kitkeminen nähdään tärkeinä, toisistaan riippuvaisina demokratian elementteinä.

13. Vahvistamme kansallisen demokratiapolitiikan ja demokratian edistämistoimien **vaikuttavuuden arviointia, seurantaa ja läpinäkyvyyttä**.

14. Edistämme **demokratiaa ja ihmisoikeuksien toteutumista Euroopan unionissa ja kansainvälisesti**, ja vahvistamme näin myös turvallisuutta, vakautta ja kriisinkestävyyttä.

15. Tiivistämme Suomen **kansainvälisen demokratiatyön koordinoitua** ja kansainvälisten demokratiasuosittelujen toimeenpanon seurantaa kansallisella tasolla.

Kiitos!

Demokratiaohjelman tiedot [valtioneuvoston
Hankerekisterissä](#)

Haluatko liittyä demokratiaohjelman postituslistalle?

Oikeusministeriö viestii postituslistalle ilmoittautuneille henkilöille / organisaatioille demokratiaohjelman valmistelun etenemisestä ja toimeenpanosta vuosina 2024–2027. Lähetämme noin 6–7 uutisviestiä vuodessa.

Ilmoittaudu postituslistalle osoitteessa:

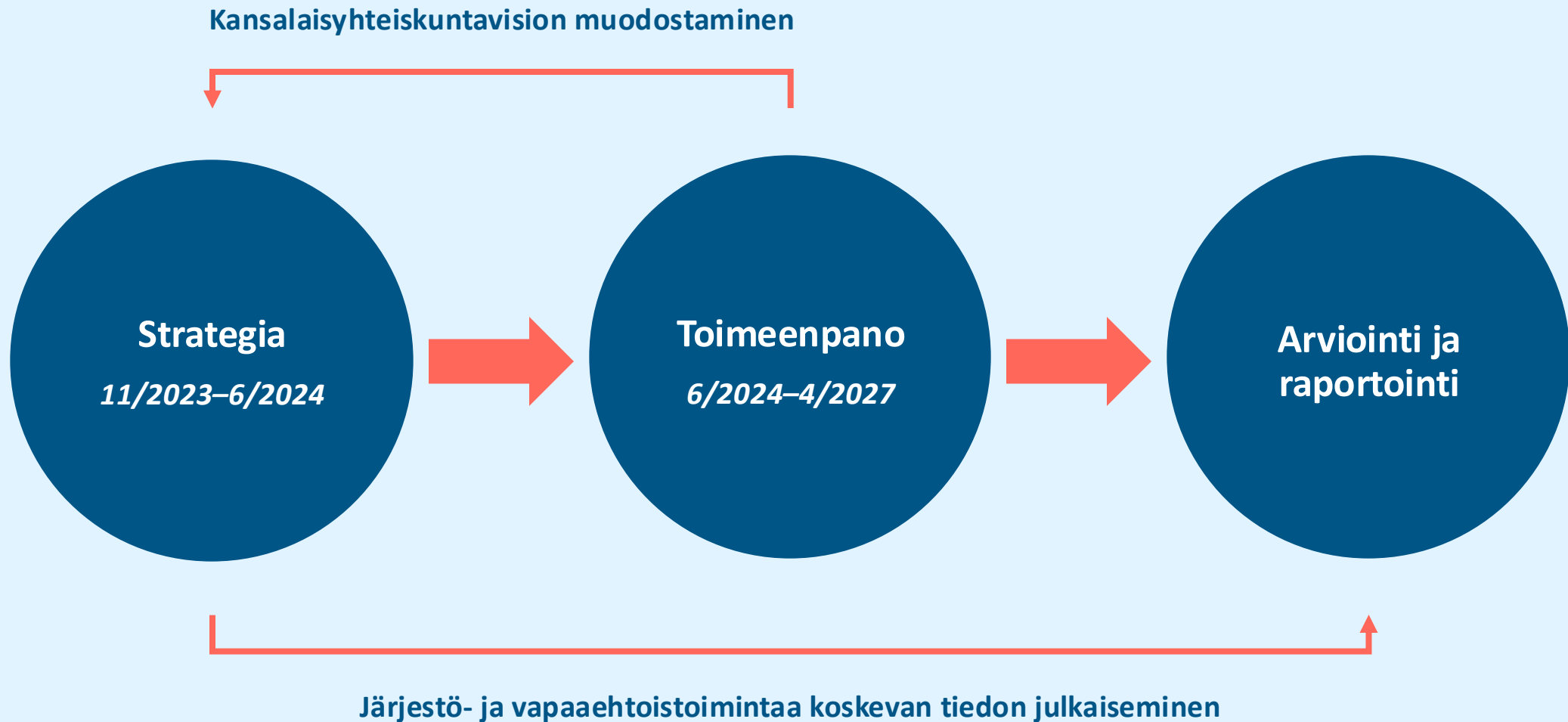
<https://link.webropolsurveys.com/S/6FD08303B8CE603D>

Kansalaisjärjestöstrategia 2023–2027

Kansalaisjärjestöjen toiminta-
edellytysten kehittäminen

Kansalaisjärjestöstrategian toteuttaminen

Strategiassa asetetaan viisi tavoitetta, joita edistetään säädöshankkein ja selvityksin sekä muiden kehittämistoimien avulla. Strategia korostaa rahoitusta ja sääntelyn kehittämistä. Myös muuta keskustelua kansalaisyhteiskunnan tilasta ja tulevaisuudesta tarvitaan.

Lahjoittamisen kulttuuri

*Varainhankinnan
edellytysten kehittäminen*

Valtionavustustoiminta

*Hallinnollisen taakan
vähentäminen*

EU-hankerahoitus

*Haku- ja hallinnointi-
valmiuksien lisääminen*

Järjestö- ja vapaaehtois-
toimintaan osallistuminen

*Toimintatapojen
kehittäminen*

Tiedolla johtaminen

*Tiedon hyödyntäminen
päätöksenteossa*

Lahjoitusten
verovähennysoikeuden
laajentaminen

Anna lausunto
[lausuntopalvelussa](#)
viimeistään 25.6.2025.

Valtionavustus-
käytänteiden
uudistaminen

Ota kantaa vastaamalla
[kyselyyn](#) viimeistään
13.6.2025.

Järjestö- ja vapaaehtois-
toimintaa koskevan
sääntelyn kehittäminen

Selvityshenkilön raportti
julkaistaan kesäkuussa.

Kuntien ja
hyvinvointialueiden
myöntämä tuki

Raportti julkaistaan
lokakuussa.

Lisätiedot kansalaisjärjestöstrategiasta

[Verkkosivut](#) | [Hankesivu](#)

[Seurantaraportti](#) | [Liity sähköpostilistalle](#)

kansalaisjarjestostrategia.om@gov.fi

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi